

PROJEKT "MHI - MUZEJI HRVATSKE NA INTERNETU"

ERVIN ŠILIĆ □ Novena, Zagreb

Muzejski dokumentacijski centar pokrenuo je još 1997. godine projekt Muzeji Hrvatske na Internetu kojemu je cilj bilo predstavljanje hrvatskih muzeja na Internetu na stručan i sustavan način. Kako je studio Novena u to vrijeme već bio renomiran na području web dizajna i prezentacija, započeli smo suradnju u izradi stranica za muzeje obuhvaćene projektom.

U MDC-u je postavljena osnovna koncepcija odnosno struktura stranica koja bi općenito mogla predstaviti svaki muzej te je ona primijenjena na svih 30 muzeja, koliko ih je do danas obuhvaćeno i obrađeno tim projektom.

Struktura se, naravno, mijenjala za svaki pojedini muzej ali osnovne su postavke ostajale iste, a to su odrednice o tome što se, kako i za koga predstavlja. Time je postignuta određena usklađenost predstavljenog sadržaja. Korisnik će na tim stranicama uvijek naći nešto općenito o muzeju, njegovoj povijesti, djelatnostima i zbirka ma te će moći pregledati najatraktivnije primjerke iz svake zbirke.

KAKO SE IZRAĐUJU WEB STRANICE U SKLOPU PROJEKTA MHI.

Sve počinje prilagođivanjem osnovne strukture stranica konkretnome muzeju, a zatim slijedi prikupljanje podataka i izrada strukture sadržaja. Taj je dio projekta naj-složeniji i često najdugotrajniji. Nakon toga slijede prijevodi i lektura te sve ono što je potrebno da se dobije konačan stručno i jasno sročeni sadržaj.

O tome kako se postavi koncept stranica i kakav se materijal prikupi ovisi i kakve će se stranice moći napraviti. Zato suradnja kustosa MDC-a, u ovom slučaju Markite Franulić koja vodi realizaciju projekta i kustosa iz muzeja za koji se stranice izrađuju, ima presudno značenje. Kad je struktura postavljena, a ona se uvijek razlikovala od muzeja do muzeja iako se kretalo od iste osnovne koncepcije, s razvojnim se timom Novene razmatraju mogući načini prezentacije odabranog sadržaja. Nakon postavljanja funkcionalne strukture stranice dizajneri u Noveni naprave prijedloge karakterističnih stranica o kojima rasprave s razvojnim timom u MDC-u i muzeju za koji se stranice izrađuju. To su u toj fazi statične slike stranica koje trebaju prikazati kako će stranice izgledati. Kada se usvoje svi detalji dizajna, izrađuju se interaktivne stranice na hrvatskome i engleskom jeziku.

Postavljanjem osnovne strukture stranica popunjava se sadržaj, obrađuju se slike i ostali materijal, obave dodatna snimanja kao što su virtualne šetnje ili slični sadržaji i stranice se konačno objave na testnoj adresi kojoj svi sudionici projekta mogu pristupiti. Detaljnim pregledom stranica ispisuju se eventualne pogreške i propusti koji se redom uklanjaju i nakon te dorade stranice se konačno postavljaju na javnu adresu, kao što je prikazano na popisu na dnu članka.

UKORAK S TEHNOLOGIJOM. Projekt je započet 1997., što u nekim granicama i nije tako davno, moglo bi se reći samo prije osam godina, ali kada se uzme u obzir nevjerojatan razvoj računalne tehnologije i Interneta općenito, onda je to gotovo razdoblje prapovijesti. Danas se Webom služi posve drukčiji krug ljudi, više to nisu zanesenjaci već je Web postao svakodnevnica svih ljudi. Tehnologija se uvelike izmijenila, ono što su 1997. bila ograničenja danas se gotovo i ne spominje i smatra se uvriježenim.

Naravno, svjesni smo toga i pratimo sva nova dostignuća na Internetu te ih nastojimo implementirati u svaki novi projekt. Međutim, u tome postoji određena opasnost ako se previše radikalno rabi najnovija tehnologija jer to znači da će stranice biti dostupne samo maloj grupi onih koji redovito prilagođuju svoja računala instalacijama najnovijih programa. Takvih je malo ili su uglavnom pripadnici informatičke struke.

Odabir tehnologije koja će se upotrebljavati trebao bi pratiti stvarno stanje informatičke opreme većine korisnika, a ona je po pravilu mnogo skromnija od trenutnih trendova. Neka norma koja je nama orijentir je pretpostavka da se računalo amortizira za oko dvije godine, a u našoj je sredini to sigurno dulje i od četiri. Tehnologiju koja je standardno pratila tada kupljena računala smatramo polaznom platformom za testiranje stranica, stoga se novim postignućima koristimo samo za neke detalje kao testom dok za njih ne dođe vrijeme.

Neke od tih razlika u primjeni tehnologije može se primijetiti usporedbom nekih od prvih i nekih od posljednjih radova. Među prvima su napravljene stranice Dvora Trakošćan. Tada se na web stranicama tek počeo koristiti JavaScript koji omogućuje Mouse over naredbu (promjenu slike kada se mišem dođe iznad

nje, što je danas normalna pojava na gotovo svim izbornicima). Oni koji znaju o čemu je riječ shvatit će taj povijesni trenutak i zasigurno će ova tvrdnja izmamiti osmijeh na njihovu licu.

Na tim smo stranicama kao probu primijenili spomenuti JavaScript samo na jednome skrovitom mjestu gdje je mač bljesnuo kada se mišem prešlo iznad njega. Današnje se stranice koriste virtualnim šetnjama, bazama podataka i s veoma mnogo programiranja, što je primjereno trenutačnim tehnološkim normama. Kada gledamo način prikazivanja sadržaja muzeja na Internetu i današnji razvoj Interneta i digitalne tehnologije, neizbježno se nameće potreba redefiniranja prvotnih postavki i smjernica prikaza muzeja iako će u osnovi struktura stranica ostati ista.

KAMO BI NAS TO SVE MOGLA ODVESTI? Totalni virtualni muzej. Ako govorimo o novom načinu prikaza muzeja, on bi se zasigurno morao zasnivati na bazi podataka koja bi trebala omogućiti dinamično prikazivanje građe muzeja, koja bi se na zahtjev korisnika mogla pregledavati na različite načine. Štoviše, informatički sustavi kojima se koriste muzeji trebali bi biti povezani s web aplikacijom i zrcaliti sve što se radi u obradi građe. Na taj bi način predmet koji obradi kustos u muzeju u definiranom opsegu i formi automatski postao dostupan na web stranicama. Tek bismo tada doista mogli reći da smo posjetili muzej na Internetu i vidjeli što se u njemu nalazi.

Jednim takvim globalnim pristupom omogućilo bi se uistinu nešto što se može nazvati virtualnim muzejom. Na konceptu virtualnog muzeja već se dulje radi i postavljene su osnovne funkcionalnosti koje se, između ostaloga, zasnivaju i na spomenutim činjenicama. Virtualni je muzej sustav mreže više muzeja kojima je na Internetu dostupna građa u tekstualnom i slikovnom obliku. Stranice bi trebale imati više razina predstavljanja: javnu, koja bi prikazivala određen izbor iz građe, te onu za kustose i ostale stručnjake, na kojoj bi se mogla pregledati sva ili određena šira građa. Tek tada bi se rad kustosa mogao jednostavno proširiti i na ustanove koje fizički nisu u zgradi u kojoj su zaposleni. Tako bi jedan ili više kustosa mogli složiti virtualnu izložbu birajući građu raznih muzeja prema kriteriju koncepta izložbe i objaviti je jednostavnim izborom i opisom predmeta, naravno u izložbenom prostoru virtualnog muzeja.

Na takav način, poštujući međunarodne norme definiranja predmeta i postavljanjem određenih web servisa, građa bi postala dostupna svjetskom krugu muzejske zajednice bez obzira na to kojom se tehnološkom platformom ti drugi muzeji koristili.

Možemo reći da su prvi koraci u stvaranju globalnog virtualnog muzeja ostvareni projektom gospođe Višnje Zgaga Donacije gradu Zagrebu, dr. Josip Kovačić - Hrvatske slikarice iz 19. stoljeća, u kojemu je cjelokupna građa zbirke dostupna na stranicama. U tom prim-

jeru situacija je još dramatičnija jer je to i jedino mjesto gdje je ta zbirka dostupna javnosti.

Nadamo se da će nastavak projekta MHI krenuti upravo takvim smjerom i da će postati objedinjujući projekt svih muzeja u Hrvatskoj, ali i njihov servis te centar razmjene muzejskih informacija diljem svijeta. Zamislite sretnog korisnika koji otvori stranicu virtualnog muzeja i postavi upit za pregled predmeta te dobije izbor koji je objedinio predmete iz desetak naših muzeja, a uz svaki stoje svi relevantni podaci o kakvom je predmetu riječ, iz kojeg je muzeja i kakvo je njegovo značenje s obzirom na postavljeni upit.

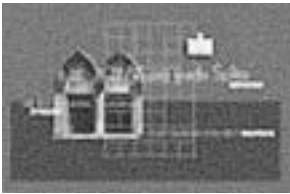
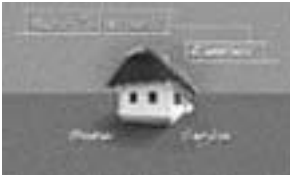
Jedna od takvih naznaka bio je i projekt MDC pool kojim je svim kustosima omogućeno objavljivanje novosti iz njihova kruga djelatnosti, no moramo priznati da su se u praksi pokazali određeni problemi te da problemi uglavnom nisu vezani za tehnologiju nego za njezino prihvaćanje i korištenje. Zato MDC postavlja nove programe koji bi širem broju kustosa trebali približiti sva ta nastojanja kako bi svi što spremnije mogli dočekati nešto što ćemo jednom možda zvati totalnim virtualnim muzejom.

Primljeno: 25. studenog 2003.

Popis muzeja do sada obuhvaćenih i realiziranih projektom MHI. Muzeji su poredani redoslijedom kojim su realizirani. Prvi je posljednji završeni muzej.

Gradski muzej Križevci - <http://www.mdc.hr/krizevci/>
 Galerija umjetnina Split - <http://www.mdc.hr/galum/>
 Fundacija Ivana Meštrovića - <http://www.mdc.hr/mestrovic/>
 Muzej seljačkih buna - <http://www.mdc.hr/msb/>
 Muzej Moslavine - <http://mdc.hr/moslavina>
 Prirodoslovni muzej Rijeka - <http://mdc.hr/pmr>
 Muzej grada Zagreba - <http://mdc.hr/mgz>
 Gradski muzej Makarska - <http://mdc.hr/makarska>
 Galerija likovnih umjetnosti Osijek - http://mdc.hr/glu_osijek/hr/otvaranje.html
 Muzej Staro selo - <http://mdc.hr/kumrovec>
 Arheološki muzej Istre - <http://mdc.hr/pula>
 Muzej suvremene umjetnosti - <http://mdc.hr/msu>
 Zavičajni muzej Kaštela - <http://mdc.hr/kastela>
 Arheološki muzej Split - <http://mdc.hr/split-arheoloski>
 Muzej Međimurja - <http://mdc.hr/cakovec>
 Dubrovački muzeji - <http://mdc.hr/dubrovnik>
 Muzej grada Splita - <http://mdc.hr/splitgr>
 Hrvatski poštansko-telekomunikacijski muzej - <http://mdc.hr/ht>
 Galerija J. J. Strossmayer - <http://mdc.hr/strossmayer>
 Galerija Antuna Augustinčića - <http://mdc.hr/augustincic>
 Etnografski muzej Zagreb - <http://mdc.hr/etno>
 Tehnički muzej Zagreb - <http://mdc.hr/tehnicki>
 Muzej za umjetnost i obrt Zagreb - <http://mdc.hr/muo>
 Zavičajni muzej Našice - <http://mdc.hr/nasice>
 Gradski muzej Varaždin - <http://mdc.hr/varazdin>

Gradski muzej Virovitica -

<http://mdc.hr/virovitica/hr/home.html>

Muzej hrvatskih arheoloških spomenika Split -

<http://mdc.hr/hrv-arh-split>

Muzej Slavonije Osijek - <http://mdc.hr/osijek>

Gradski muzej Karlovac - <http://mdc.hr/karlovac/>

Dvor Trakošćan - <http://mdc.hr/trakoscan/Project>

THE PROJECT CMO - CROATIAN MUSEUMS ONLINE

The Museum Documentation Centre initiated the project Croatian Museums Online in 1997 with the aim of presenting Croatian museums in a professional and systematic way. Studio Novena was chosen to cooperate with the web site construction due to their prior expertise in web design and presentation. The basic web page concept and structure was drafted in the MDC. It aims at presenting every museum and the same concept is used for each museum encompassed by this project.

The author demonstrates the work methodology of the project, focuses on the implementation of new technologies and gives his view on the further development of this project. It is considered that the new presentations method of the museums would have to be based on a data base that would have to enable a dynamic display of the museum building upon the request of the user. Moreover, the computer systems used by the museums have to be linked with web applications and reflect everything that is being done on the processing of the materials. In this way the object that is being processed by the curator in the museum can automatically be available in a defined form on the web page. The materials would then become available to the international museum community regardless of the technological platform used by other museums.

That is why MDC is now setting up new programmes with the intention of acquainting a large number of curators with these aspirations so that we will all one day be able to see what will be considered a total virtual museum.